

Foredrag d. 5. september 2017, et foredrag i samarbejde med FU.

Aftenens foredragsholder, Historiker Agnete Birger Madsen, holdt et meget inspirerende og interessant foredrag omkring emnet fosterfordrivelse. Et foredrag, som var en fortsættelse af et tidligere foredrag med titlen " Et barnelig i en kuffert" afholdt d. 2. maj 2016

Aftenens foredrag: " **Fra barnemord til fosterfordrivelse**".



Som vi hørte i det første foredrag, var løsningen for nogle af de unge piger, som blev gravide i utide, at slå deres nyfødte barn ihjel. De havde ingen andre løsningsforslag.

Ofte var det unge ugifte piger, som fødte i dølgsmål . De var fattige, og stod helt alene med problemet/ smerten.

Samfundet var heller ikke med dem. Det var en **stor skam** at have omgang med en ung mand inden giftermål, og en endnu større skam at stå alene med et uægte barn/ et barn født uden for ægteskabet.

I de først årtier i 1900-tallet var der ingen muligheder for prævention. Det var et tabuemne. Og der var stor uvidenhed om prævention. Der fandtes pessar og kondomer, med det var ikke noget man talte om, og der måtte ikke reklameres med sådanne produkter, og hovedparten af de unge piger var ikke vidende om eksistensen af disse præventionsprodukter.

Først i 1920erne/ -30erne vendte billedet heldigvis. Der bliver færre, der blev barnemordersker, men flere

der fik foretaget forsterfordrivelse eller blev fosterfordriversker.

Statistikken viser kun, hvor mange der blev **dømt** for barnemord eller forsterfordrivelse. Hvor mange der ikke blev opdaget, kan vi kun gisne om.

Vi hørte om Alexandra 37 år, enke med 4 børn, som blev dømt for at have foretaget en abort på en ung pige på 18 år, Karla. Alexandra var et typisk eksempel på en forstefordriverske, ikke helt ung, enke og havde børn, som skulle forsørges.

Et andet eksempel på en som foretog aborter var en tidligere gadehandler, som tjente mange penge på ulykkelige piger/ kvinder. Han foretog omkring 1300 aborter inden for 3 - 4 år, men blev afsløret i 1949, da en af hans "kunder" blev dårlig efter hans behandling, og kvinden måtte indlægges og døde på hospital.

Det var dog overvejende sundhedspersonale, der foretog de illegale aborter, læger, sygeplejersker eller jordemødre.

Et af de første remedier, der blev brugt til at undgå en graviditet, var en **Modersprøjte**.

En sprøjte som kunne fyldes med sæbevand/ saltvand ect., og som kvinden efter kønslig omgang kunne sprøjte op i skeden og derved forhåbentlig undgå en graviditet.

Denne metode var ikke særlig effektiv. Senere blev modersprøjten udvidet med en sprøjte monteret med et rør med en spids på, som kunne føres helt op i livmoderen og der sprøjte sæbevand ind. Denne metode blev kaldt **hindestikmetoden**, og blev ofte gentaget flere gange og havde større virkning.

Kvinderne kunne selv foretage dette indgreb/ denne udskyldning, eller få en anden til at hjælpe til. Måske en kvinde som selv havde været igennem samme proces. Kendskabet til en sådan "hjælper" bredte sig ofte via mund til mund metoden.

En sådan modersprøjte kunne erhverves via en gummivareforretning, ligeså med pessar og kondomer.

Thit Jensen var en af de første, som blandede sig i den offentlige debat omkring seksualspørgsmål.

Thit Jensen rejste først i 20'erne land og rige rundt og holdt foredrag om "**kvinders ret til frivilligt moderskab**" og fortalte om præventive metoder mod uønsket svangerskab.

Hun fik stor medieomtale i aviser og radio og skabte megen debat landet over.

En anden forkæmper var Marie Nielsen, en lærerinde, kommunist, som var meget inspireret af Sovjetunionens familie- og sexualpolitik. Hun gik ind for fri adgang til sexualundervisning.

Her støttedes hun af læge Leunbach, en Københavnsk læge, som i samarbejde med Arbejderkvindernes Oplysningsforbund oprettede en klinik, hvor der var gratis seksualkonsultation og sexualundervisning

En tilsvarende klinik oprettedes i Esbjerg.

Leunbach foretog fra 1929 til 1932 320 aborter, og han gjorde det gratis. Han blev fængslet men blev frikendt af et nævningeting. Sagen blev anket, og Leunbach blev idømt 3 måneders fængsel. Da han kom ud af fængslet, blev han hyldet som en helt.

En anden læge, Svend Hoffmeyer, var også på de unge ulykkelige kvinders side i den offentlige debat.

Han kom i 1932 med i den nedsatte svangerskabskommission, som resulterede i en "Betænkning angående Svangerskabslovgivningen" i 1936. Den udmøntede sig i Svangerskabsloven af 1937.

I løbet af 30-erne ændres ordet fosterfordrivelse til svangerskabsafbrydelse, hvilket viste at der var en opblødning i gang i det offentlige rum.

Presseomtalen af de dømte barnemordersker i de første årtier i 1900-tallet ændrede sig også radikalt. Fra at blive hårdt fordømt blev det i slutningen af 20-erne og fremover til en meget mildere omtale af de stakkels piger.

I 1924 blev Mødrehjælpen etableret, men var endnu kun på privat basis.

Her kunne de unge piger, der var kommet i uføre få hjælp til at få bortadopteret et barn, eller få hjælp til at få en faderskabssag sat i værk. Men **ingen** hjælp til at undgå fremtidige graviditeter.

I 1939 kom **Mødrehjælpsloven**, og var nu et offentligt anliggende. Og der kom afdelinger rundt omkring i landet.

Nu havde de unge piger/ kvinder der var kommet "galt" afsted dog et sted du kunne henvende sig og få vejledning og hjælp mentalt som økonomisk.

Samfundet ændrede sig langsomt men sikkert hen mod loven om fri abort, som kom i 1972.